

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/205/2005

O WIEKU EMERYTALNYM KOBIEŃ I MĘŻCZYŹN RAZ JESZCZE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Minister polityki społecznej w nowym rządzie powrócił do problemu zróżnicowania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. W nowym systemie emerytalnym wcześniejsze przechodzenie kobiet na emeryturę powoduje, że ich emerytury będą niższe niż mężczyzn. Sprawę tę podniósł jeszcze w maju br. rzecznik praw obywatelskich przypominając, że sprawa zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn jest wciąż niezłatwiona.

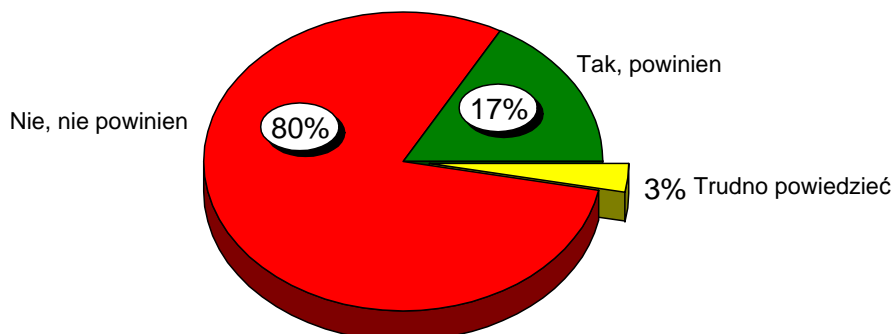
Kwestia wieku emerytalnego powraca co jakiś czas, ale jest tak trudnym problemem politycznym, budzącym silne spory w społeczeństwie, że jak dotąd żaden rząd ani parlament nie uporały się z nim. Nie wydaje się również, aby w nowym parlamencie projekt zrównania wieku emerytalnego - w mniej lub bardziej elastycznej formie - mógł liczyć na poparcie większości.

W ostatnich latach sprawa ta była już parokrotnie przedmiotem naszych sondaży. Wracamy do niej, bo nie można wykluczyć, że dyskusje na ten temat i publikowane wyliczenia ekspertów, wskazujące na niekorzystne skutki zróżnicowania dla samych kobiet, wpływają na poglądy Polaków, poszerzając społeczne poparcie dla zrównania wieku emerytalnego.

Wyniki naszego badania¹ wskazują, że opinia publiczna jest nadal w zdecydowanej większości (80%) przeciwna zrównaniu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. Tylko co szósty Polak (17%) opowiada się za takim rozwiązaniem.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (187) zrealizowano w dniach 2-5 grudnia 2005 roku na liczącej 1018 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, WIEK EMERYTALNY MĘŻCZYZN I KOBIEC
POWINIEN BYĆ ZRÓWNANY CZY TEŻ NIE?

Zrównanie wieku emerytalnego znacznie częściej popierają mężczyźni niż kobiety, częściej też, co zrozumiałe, ankietowani młodszy (w wieku od 18 do 44 lat), gdyż ich najbardziej dotkną skutki obecnego zróżnicowania. Inne cechy respondentów nie mają istotnego znaczenia dla ich opinii w tej sprawie - różnice między poszczególnymi kategoriami są niewielkie lub nieznaczne (zob. tabele aneksowe).

Z naszych dotychczasowych sondaży wynika, że zwolennicy wcześniejszych emerytur dla kobiet na ogół są zdania, że powinna to być kwestia wyboru, pozostawionego samym zainteresowanym². Warto też przypomnieć, że trzy lata temu było trochę więcej zwolenników zrównania wieku emerytalnego, ale pytania były inaczej sformułowane i nie można danych tych zestawiać ze sobą bezpośrednio³.

Większość Polaków uważa, że w ogóle na emeryturę powinno się odchodzić wcześniej niż obecnie. Dwie trzecie ankietowanych (67%) jest zdania, że kobiety powinny przechodzić na emeryturę w wieku 55 lat lub wcześniej, a ponad jedna czwarta (28%) uważa, że - tak jak dotychczas - w wieku 60 lat. Tylko co pięćdziesiąty respondent (2%) akceptuje ewentualne podwyższenie wieku emerytalnego dla pań. W przypadku mężczyzn jeszcze więcej osób postuluje obniżenie wieku emerytalnego (w sumie 70%), a tylko jedna czwarta (26%) opowiada się za utrzymaniem obecnej granicy.

² Zob. komunikat CBOS „Wiek emerytalny kobiet i mężczyzn”, grudzień 2003 (opr. M. Wenzel).

³ Zob. komunikat CBOS „Polacy o wieku emerytalnym kobiet i mężczyzn”, kwiecień 2002 (opr. M. Falkowska).

Tabela 1

Nieależnie od tego, jakie ostatecznie zapadną decyzje w sprawie wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet, w jakim wieku, Pana(i) zdaniem, powinni(y) oni (one) przechodzić na emeryturę (pomijając osoby pracujące w warunkach szczególnie trudnych lub szkodliwych dla zdrowia)?	Wskazania respondentów dotyczące optymalnego wieku emerytalnego							
	dla mężczyzn				dla kobiet			
	X 1999	IV 2002	XII 2003	XII 2005	X 1999	IV 2002	XII 2003	XII 2005
	w procentach							
W wieku 55 lat lub wcześniej	34	11	18	22	85	52	70	67
W wieku 60 lat	51	46	54	48	12	31	22	28
W wieku 65 lat	13	34	23	26	1	9	3	2
Powyżej 65 lat	1	1	1	1	1	0	0	0
Trudno powiedzieć	1	8	3	3	1	8	5	3

Porównując dane z kilku lat można zaobserwować fluktuacje opinii, które są trudne do wyjaśnienia. Być może jest to kwestia kampanii medialnych, zdolnych zmieniać nastawienia badanych w tej sprawie. Można przypuszczać też, że z czasem będzie wzrastać świadomość negatywnych skutków wcześniejszego przechodzenia na emeryturę w nowym systemie emerytalnym.

Za utrzymaniem obecnej granicy 65 lat dla mężczyzn o wiele częściej są starsi ankietowani (mający 55 i więcej lat), mieszkańcy dużych miast, osoby z wykształceniem średnim i wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz emerytów i rencistów.

Za obniżeniem wieku emerytalnego dla mężczyzn do lat 60 najczęściej są ankietowani mający od 45 do 54 lat, a za jeszcze większym obniżeniem - najmłodszy badani (w wieku od 18 do 24 lat). Obok uczniów i studentów bardzo niski wiek emerytalny dla mężczyzn częściej niż inni popierają robotnicy niewykwalifikowani i bezrobotni.

Podobnie jak w przypadku mężczyzn, za utrzymaniem obecnej granicy przechodzenia kobiet na emeryturę częściej opowiadają się najstarsi ankietowani, mieszkańcy największych miast, osoby z wyższym wykształceniem i przedstawiciele tych samych grup społeczno-zawodowych, co w przypadku mężczyzn (zob. tabele aneksowe). W tych samych kategoriach badanych częściej też niż w pozostałych podzielany jest pogląd, że wiek emerytalny dla kobiet powinien być wyższy niż obecnie i wynosić 65 lat.

Jak widać, w naszym społeczeństwie niewiele jest zwolenników podniesienia wieku emerytalnego dla kobiet i zrównania go z obecnym wiekiem emerytalnym mężczyzn. Większość wolałaby obniżenie tego wieku dla obu płci.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI